

se koalicija razdere, ga je odvrčal od vsacega odločnega koraka.

Stranke, ki so pri koaliciji, se rade imenujejo državo ohranjujoče stranke. Dogodki v Istri so pa nam pokazali, da je vse to le goli humbug. Gibanje v Istri je bilo vse poprej kakor avstrijsko, ali vendar se koalicijske stranke niso mogle za to odločiti, da bi odločno branile avstrijstvo, temveč so naravnost ali pa posredno podpirali tiste, ki škilijo čez morje v blaženo Italijo.

Zmaga levičarjev v isterski zadevi je pa ohrabrila Nemce, da so začeli z vso silo borbo proti osnovi dvojezične gimnazije v Celji. Prav kakor v Istri začeli so se oglašati nemški občinski zastopi drug za drugim in mej nemškimi poslanci tudi nekaj vre. V poljskem klubu je tudi že nekaj nasprotnikov celjske dvojezične gimnazije. Verjetno je, da Nemci tudi tukaj zmagajo. Podpirali jih bodo gotovo tudi Italijani, kajti roka roko umije. Pogum je pa levičarjem zrastel, ko so v jedni stvari zmagali. Če so zmagali v stvari, kjer so proti njim govorili odločno avstrijski državni pomisliki, bodo pač ložje še v celjskem vprašanji, kjer tacih pomislikov ni. Nastal bode v kratkem hrup, da je koalicija v nevarnosti. Naši slovenski poslanci bodo pač nekaj napenjali svoje sile, navidezno jih bode nekoliko podpiral tudi Hohenwartov klub, ali vse svoje moči in veljave za nas ne bode zastavil.

Če pozebemo še v celjskem vprašanji, bode tega kriva le koalicija, v katero so nekateri naši poslanci zaverovani. Mi smo takoj s prvega trdili, da od koalicije nimamo v nobenem oziru ničesa dobrega pričakovati, in vse kaže, da smo imeli prav, zato pa zadeva težko odgovornost tiste slovenske zastopnike, ki so pomagali ustvariti sedanje neugodne politične razmere, napake se bodo še hudo maščevale nad vsem narodom.

Aleksander III. — Nikolaj II.

Minoli četrtek popclan je v Livadiji umrl ruski car Aleksander III. po dolgi in hudi bolezni, v svojih najboljših letih. Rojen je bil dne 10. marca 1845. leta kot drugi sin carjeviča Aleksandra Nikolajeviča, pozneje carja Aleksandra II. Ker ni bil namenjen za vladarja, so ga precej jednostranski, samo vojaški vzgojili. Ta jednostranska vzgoja se je pri njem opazovala vse življenje.

Dne 24. aprila 1865. l. mu je umrl starši brat Nikolaj in on je postal prestolonaslednik. Prihodnje leto se je oženil z dansko princezino Dagmar, s katero je imel tri sinove in dve hčeri.

Carjevič Aleksander je kazal, da se ne vjema z liberalnimi reformami svojega očeta. Kazal je pa tudi nekako mržnjo do nemščine, kar je pa najbrž nekoliko vpliv njegove soproge, ki kot Danjka po dogodkih 1864. leta ni mogla trpeti Nemcev.

Kot carjevič se je pokojnik udeležil vojske proti Turčiji in je bil poveljnik jednega dela dunavske vojne.

Ko je bil dne 13. marca 1881. umorjen njegov oče od nihilistov, ki so mu vrgli bombo pod voz, je zasel on ruski prestol. V svojem manifestu je naznanil, da se bode strogo držal samodržavja, kar je držal do smrti. Svoboda pod njegovo vlado ni cvetela v Rusiji. Odpravile ali pa omejile so se prejšnje svobodnostne naprave. Zemstvom so se znatno omejile pravice, ravno tako tudi mestnim zastopom.

Car Aleksander II. je ravno hotel uvesti ustavo, ko ga je doletela smrt. Izdelal je bil ta načrt slavni ruski general in državnik Melikov, mož naudušen za napredek in omiko. Prvi korak Aleksandra III. je bil, da je odstranil tega moža. Tudi več družih ministrov se je moralo umakniti.

Ves čas svojega vladanja imel se je car Aleksander boriti z nihilisti. Že l. 1881. v maju je nihilistični tajni odbor izdal neki manifest proti novemu carju in dne 18. junija sledil mu je neki ultimatum, kateremu pa vendar ni sledil noben atentat. Dne 3. oktobra zasledili so zaroto mej vojaškimi gojenci. Dvor se je na to preselil v Gačino, kjer so carja dobro zastražili, da nihilisti niso mogli do njega. Sedaj je bil nekaj časa mir. V januarju 1883. leta. so nihilisti izdali neko spomenico na carja. V aprilu tega leta je bila velika nihilistovska pravda, v kateri jih je bilo pet obsojenih na smrt, 12 pa v pregnanstvo v Sibirijo. Prihodnje leto je bil umorjen žendarmerski polkovnik, ki je imel stražiti carja, potem je bilo pomorjenih že več družih policijstov, kateri so imeli varovati carja. Leta 1887. so peterburški dijaki čakali s bombami carske sani na Nevskem prospektu. Nekdo jih je pa bil ovadil in več sto so jih zaprli. V maju t. l. so zopet 15 nihilistov obsodili na smrt, od katerih jih je car pomilostil sedem v večletno prognanstvo v Sibirijo. Leta 1888. se je pripetila velika nesreča na železnici pri Borki, kar je bilo tudi delo nihilistov. Car se je bil le nekoliko poškodoval. Nad 20 ljudij je bilo mrtvih, več pa težko ranjenih.

Leta 1890. so zaprli zopet 32 častnikov sumljivih nihilizma in v aprilu so pa pri Harkovu zopet bili odtrgali šine pred carjevim vlakom. Ker se je začasno izvedelo, se nesreča ni prigodila. Ves dogodek je nejasen ostal. Govorilo se je, da so vojaki s silo odganjali kmete z železnice in 42 pobili. So li kmetje nameravali carja ubiti, ali ga kaj prositi, še pozneje ni prišlo v javnost.

Lani se je zopet nameraval napad na carja, ali se je za časa zvedelo. Zaprli so bili zopet mnogo dijakov, častnikov in uradnikov. Manjših nihilističnih napadov se je pa izvršilo brez števila.

Car Aleksander je zmatral za svojo glavno nalogo razširjati ruski jezik in pravoslavje. Pod njem se je obnovil neki star zakon, po katerem se prepoveduje rabo poljščine na vseh javnih mestih.

Da bi narod zase pridobil, se mu je car večkrat skušal zblížati. Zanimal se je jako za razmere prebivalstva. Vse prošnje je sam reševal. Jako je omejil sijajnost pri dvoru. V Gačini je imel zase le tri sobe, slovesne

pojedine in slavnosti so bile silno redke. Navadno je obedoval vkupe s svojo rodbino, katero je jako ljubil. Njegovo življenje pa ni bilo prijetno, ker je bil v vednem strahu. Nekdo je dobro označil razmere v Rusiji: „Narod se boji carja, car pa naroda“.

V vnanji politiki se je pokojni car nekoliko oddalil od Nemčije in približal Franciji. Kot dober Slovan je britko čutil, da je baš Nemčija največ pripravila Rusijo ob sadove zmag ruskoturške vojske 1877. in 1878. leta, ko se je za slovanstvo preteklo toliko krvi. To mu je bilo tem težji, ker se je sam udeležil te vojne, prenašal vse težave in napore z vojaki.

Bil je pa v vsakem oziru neupogljiv. To se je videlo v njegovi politiki proti Bolgariji. Neizmerno se je čutil žaljenega, da so se Bolgari zjedini, ne da bi ga bili vprašali za dovoljenje. Tega do zadnjega ni pozabil, in pod njegovo vlado ni bilo misliti na kako sporazumljenje mej Rusijo in Bolgarijo, ako se razmere ne uravnajo v zmyslu berlinske pogodbe, to je, ako se Bolgarija zopet ne razdeli.

Ob svojem času so se bali, da Rusija začne vojsko zaradi Bolgarije. Neizmerno vojakov se je navalilo na zapadno mejo. Generali so tudi že silili, da se vojska začne. Car je pa spoznal, da ne kaže, ker nasproti stoji trodržavna zveza in treba poleg tega še računati z nihilisti. Rekel je baje nekoč: „Če začnem vojsko, utegnem postati car vseh Slovanov, ali pa tudi zopet le veliki knez moskovski“. Sicer pa tudi sploh ni želel vojne slave, ker vojska bi prehudo zadela narod. Zaradi tega je pa želel oslaviti svoje ime z mirnimi deli. Mnogo je storil zlasti za kmetski stan. Pospeševal je trgovino in obrtnijo. Pod njegovo vlado se je začela graditi velika sibirski železnica, ki je svetovnega pomena. Pred vsem mu je bilo na tem, da v gospodarskem oziru naredi Rusijo nezavisno od zapadne Evrope. Zato, kar je storil v tem oziru, mu bode Rusija vedno hvaležna.

Sedaj je pa prišel na prestol starši sin Nikolaj II., ki je bil rojen dne 18. maja 1868. l. Hvalijo ga, da je močno izobražen in zlasti govori več jezikov, mej drugim tudi poljščino. Kakšnega političnega mišljenja je, ni znano, ker se s politiko ni dosti pečal. Iz njegovega manifesta in pa iz nekaterih družih izjav bi se dalo sklepati, da bode hodil po potih svojega očeta, samo da najbrž ne bode celo tako oster. Glede Bolgarije pa kažejo nekatera znamenja, da se vsaj nekoliko zboljšajo razmere. Bolgarski knez in pa vlada sta izrekla sožalje povodom smrti carja Aleksandra III. in dobila iz Peterburga prijazna odgovora, kar bi o prejšnjem času ne bilo pričakovati.

Mi želimo, da se ruskemu narodu pod novim carjem razširi svoboda. Mi ne spadamo mej tiste, ki mislijo, da Rusija mora napredovati le pod samodržtvom. Taka državna oblika je nasprotna slovanskemu duhu, in se je zanesla od drugod v Rusijo. Zato so se pa že Rusi večkrat skušali, da bi se jo otresli. Prejšnje slovanske države na zemlji sedanje Rusije so bile ustavne. Da bi

se le kmalu tudi v tem oziru slovanski duh zmagal tujega v Rusiji.

Politični pregled.

Državni zbor je končal generalno debato o načrtu novega kazenskega zakona in prešel v podrobno. Ko je predsednik Chlumecki se spominjal v državnem zboru smrti carja Aleksandra, prijatelja avstrijskega cesarja in ohranitelja miru, je proti temu ugovarjal v imenu poljskega naroda Poljak Lewakowski, kar je vzbudilo nevoljo celo mej poljskimi državnimi poslanci. Pač je pa Lewakowski dobil več odobrovalnih brzojavk od raznih poljskih odličnjakov iz Galicije, Švice in Pariza.

Mladočehi. V Olumici izhajajoči „Pozor“ izvedel je od nekega mladočeškega voditelja v Pragi, da so Mladočehi mislili, vse Staročehne izvabiti v mladočeški tabor, potem pa začeti radikalnejšo politiko. Ta njih račun so pa prekrižali radikanci, ki so prehitro pokazali svoj radikalizem, da so se prestrašili vsi zmernejši življi. Poleg tega so pa nastopili pot, ki je nasprotna mladočeški. Norčujejo se že iz narodnosti, slovanstva in češkega državnega prava. Radikalni vseučilišniki grde češko vseučilišče, da je nazadnjaško in priporočajo premožnejšim dijakom, naj gredo na nemška vseučilišča. Pri vsakej priliki smešijo češke profesorje. Sedaj Mladočehi priznavajo, da so jo zavozili, ker radikalizem, ki so ga vzgojili, postaja nevaren vsem narodnim težnjam. Pri tacih razmerah ni več misliti, da bi Staročehi prestopali v mladočeški tabor, ko vidijo kam je mladino zapeljala nepremišljena mladočeška politika. Mladočehi se pa sedaj tudi ne morejo z vso odločnostjo boriti proti vladi in Staročehom, ker se morajo sami braniti proti radikalcem. Veselo je le to, da je prosti narod še toli razsoden, da se ne bode dal zapeljati od tistih radikalcov, ki delajo že proti narodnosti češki.

Volilna reforma. — Posvetovanja mej vlado in zapupniki kluba le počasi napredujejo. Dosedaj niso imela družega vspeha, kakor da so se odklonili vsi dosedaj predlagani načrti novega volilnega reda. Treba bode sestaviti nov načrt, na kakšni podlagi, o tem se pa dosedaj še niso mogli sporazumeti. Vlada baje priganja, da bi kmalu se doseglo kako sporazumljenje, ker je nasproti višjim krogom zavezana, da izviši volilno reformo, ali zastopniki klubov se pa za vsa priganjanja ne zmenijo, ker ne marajo za nobeno premembo volilnega reda.

Istersko vprašanje. — V Piranu se je zopet izobesil dvojezični napis. Vse se je mirno izvršilo, samo nekateri italijanski trgovci so bili zaprli svoje prodajalnice v znamenje žalosti. Ta napis pa baje stalno ne ostane, temveč se zameni čez nekaj časa z italijanskim. Izobesili so ga baje le zaradi tega da se pokaže državna avtoriteta. Vlada ne mara, da bi se reklo, da se je ustrašila poulične druhalji. Po našem mnenju je pa stvar povsem ista, naj bi se bil sedaj pustil italijanski napis, ali če se razobesi še le čez nekaj mesecev. To bode zmaga italijanskih pouličnjakov, bodi kakor koli.

Civilni zakon na Ogerskem. — Sankcija vladne predloge o civilnem zakonu se še nekaj odklada. Krona ne mara, da bi se ta stvar izkoriščala od strani vlade, ko prideta v gospodski zbornici predlogi o svobodnem bogoslužji in pa o enakopravnosti židovske vere zopet na vrsto. Nekateri konservativni listi trdijo, da je krona zasledila, da se predloge, ki so se jej predložile v sankcijo, bistveno razlikujejo od predloženih v predsankciji in se nadejajo, da se jim sankcija odreče. Nam se to ne zdi verjetno.

Srbija. — Nikolajevič, srbski minister, ki predsednik je odstopil in poklican je na njegovo mesto Nikola Kristič Nikolajevič je stavil kralju neke pogoje, mej katerimi je tudi ta, da se Milan ne meša v ministerske zadeve, ka-